

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ

Հասմիկ Հարությունյան

Տնտեսագիտության թեկնածու
Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան
ՀՀ, Երևան, Նալբանդյան 128
Էլ. հասցե՝ h.harutyunyan@live.ru

Մարիանա Քոչարյան

Տնտեսագիտության թեկնածու
Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան
ՀՀ, Երևան, Նալբանդյան 128
Էլ. հասցե՝ marianakocharyan@mail.ru
Հոդվածը ներկայացվել է 15.09.2020, գրախոսվել է 15.09.2020,
ընդունվել է տպագրության 15.10.2021
DOI: 10.53548/03208117-2021.3-102

Ներածություն

Թվային տնտեսությունում տեղեկատվական հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) աճող դերը նոր պահանջներ է ներկայացնում դրանց տեսամեթոդական և գործնական հայեցակարգերի գիտական հիմնավորմանը: Ժամանակակից տնտեսագիտական գրականությունում թվային տնտեսությանն առնչվող մի շարք հիմնահարցեր, որոնցից է նաև հանրային կառավարման համակարգի տեղեկատվայնացումը, դեռևս բավարար մակարդակով ուսումնասիրված չեն և հետագա ընդհանրացման ու կատարելագործման կարիք ունեն: Ներկայացնելով Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային կառավարման համակարգում տեղեկատվական և հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառման, ինչպես նաև համակարգի տեղակատվայնացման արդի վիճակը, դրա արդյունավետության վրա ՏՀՏ ազդեցության գնահատականը՝ կարող ենք մատնանշել այդ գործընթացների կատարելագործման ուղիների մշակումը:

Տեղեկատվայնացումն իրականացվում է հանրային կառավարման բոլոր մակարդակներում՝ պետական կառավարումից մինչև տեղական

ինքնակառավարման մարմիններ և առանձին կազմակերպություններ: Վերոնշյալ և մի շարք այլ հիմնախնդիրների հետազոտությունը, արդի գիտական մեթոդների և գործիքակազմի հաշվառմամբ երաշխավորությունների մշակումը կնպաստեն հանրային կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը՝ հասարակության թվայնացման պայմաններում:

Ներկայումս ամբողջ աշխարհում գնալով մեծանում է տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների դերը: Առանց դրանց հնարավոր չէ ընդունել արդյունավետ կառավարչական որոշումներ ո՛չ բիզնեսում, ո՛չ քաղաքականության մեջ, ո՛չ պետական կառավարման և ո՛չ էլ մարդու կենսագործունեության որևէ ոլորտում¹:

Թվայնացումը հանրային կառավարման համակարգում

Թվայնացումը, լայն իմաստով, ընդգրկելով գիտությունը, արտադրությունը, սոցիալական միջավայրը, կարող է ապահովել հասարակության անդամների բարեկեցության մակարդակը ու դրանով հնարավորություն ընձեռել հասարակության հետագա զարգացման ապահովման համար:

Հանրային կառավարման կատարելագործման հիմնական ջանքերը նույնպես միտվում են էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ընդլայնմանը և քաղաքացիական հասարակության տեղեկատվական ակտիվության ապահովմանը: Պետության կայունության համար շատ կարևոր է կառավարման միասնական, անկախ համակարգի ձևավորումը, որի հիմնական նպատակը պետք է լինի գործունե կառուցակարգերի մշակումն ու կիրառումը հանրային կառավարման համակարգի կազմակերպման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

Հանրային կառավարման միասնականությունը, ենթահամակարգերի փոխկապվածությունը, իշխանության մարմինների՝ միմյանց վրա ազդեցությունը հնարավոր է ապահովել տեղեկատվական համակարգերի միջոցով²:

Հանրային կառավարման համակարգի կատարելագործման խնդիրներից է արդյունավետ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) կիրառումը, որի կարևոր բաղադրիչներից են համակարգում տեղեկատվության համակարգերի ներդրումը և զարգացումը: Տեղեկատվության ապահո-

¹ Максимова 2020.

² Информационные технологии в государственном и муниципальном управлении: учебное пособие 2013.

վումը լուծում է հանրային կառավարման համակարգի ներսում դրա տեղեկատվության փոխանակման և ծառայության արդյունավետ կազմակերպման խնդիրները: Հանրային կառավարման տարբեր ենթահամակարգերի միջև տեղեկատվության փոխանակումը, ներցանցային համակարգի ստեղծումը մեծացնում են ծառայողների կողմից աշխատանքների կատարման արդյունավետությունը և դրանց վերահսկելիությունը: Տեղեկատվական համակարգերի ներդրումն առավելապես կարևորվում է պետական, տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համատեղ աշխատանքների կատարման առումով:

Այս նպատակով ՀՀ հանրային կառավարման համակարգում վերջին տարիներին ներդրվել են տեղեկատվության փոխանակման ապահովման տարբեր մեխանիզմներ՝ պետական կառավարման «Mulberry» համակարգը և համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգը (ՀԿՏՀ): Տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետությունը պայմանավորված է նաև հանրային ծառայողների՝ ժամանակակից ՏՏ կիրառման կարողություններով, հմտություններով, ուստի անհրաժեշտ է ծառայողների համար (մասնավորապես՝ համայնքային) կազմակերպել ՏՏ ծրագրերով ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ: Հանրային կառավարման մարմինները տեղեկատվական համակարգի միջոցով հասարակությանը իրազեկում են իրենց կատարած աշխատանքների մասին, իսկ հասարակությունը առցանց կարող է ապահովվել ծառայություններով և մասնակցել հանրային կառավարմանը: Տեղեկատվական համակարգերի արդյունավետ կիրառումը պետք է դառնա հանրային կառավարման միասնական համակարգի գործարկման առանցքային բաղադրիչներից մեկը:

Բավականաչափ բարդ է հանրային կառավարման գործընթացի և արդյունքների վերաբերյալ ամբողջական, հավաստի մեկնարկային տեղեկատվության ստացումը, որը ներկայումս հանրային կառավարման արդյունավետության գրավականն է: Հանրային կառավարման մարմինների կողմից կառավարման գործընթացում ՏՏ կիրառումը հնարավորություն կտա վերլուծելու և ընդհանրացնելու տեղեկատվությունը, բացահայտելու գործոնների փոխկապվածությունը և ազդեցությունները, ապահովելու արդյունավետ հետադարձ կապ, խթանելու տեղեկատվության փոխանակությունը և այլն: Այս ամենի իրականացումը հնարավոր է, եթե ծառայողները կարողանան տիրապետել վերլուծական աշխատանքի համար անհրաժեշտ ժամանակակից մեթոդներին ու եղանակներին:

Հանրային կառավարման համակարգի տեղեկատվայնացման նախադրյալները ՀՀ-ում

Չնայած այն բանին, որ ներկայումս առկա են SS ոլորտը կարգավորող օրենսդրանորմատիվային բազմաթիվ ակտեր, այնուամենայնիվ, կան մի շարք հարցեր, որոնք պետական կարգավորում են պահանջում: 2000 թ. ի վեր SS ոլորտը ՀՀ կառավարության կողմից ճանաչվել է որպես տնտեսության զարգացման գերակա ճյուղերից մեկը: Այնուհետև 2001 թ. ՀՀ կառավարության հավանությանն արժանացան ՀՀ SS արդյունավետության զարգացման, իսկ 2008 թ.³ SS ոլորտի զարգացման հայեցակարգերը: 2001 թ. ՀՀ նախագահի հրամանագրով ստեղծվել է SS զարգացմանն աջակցող խորհուրդ (SSՀԱԽ), որի նախագահը ՀՀ վարչապետն է: Խորհուրդը, որպես կառավարության և SS բիզնեսի, կրթական հաստատությունների, SS հասարակական, դոնոր և միջազգային կազմակերպությունների միջև կապող օղակ, կազմակերպում և իրականացնում է տեղեկատվական հասարակության կայացմանը և SS արդյունաբերության խնդիրների լուծմանը նպաստող քննարկումներ³:

Օրենսդրանորմատիվային փաստաթղթերի շարքում կարևորվում է նաև 2010 թ. փետրվարին ՀՀ կառավարության արձանագրային որոշմամբ ընդունված՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրոնային հասարակության ձևավորման հայեցակարգը (2010-2012 թթ.)»⁴:

SS ոլորտի երկարաժամկետ զարգացման հիմքերը դրվեցին «Հայաստանի Հանրապետության 2014-2025 թթ. հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագրով», ըստ որի՝ ՀՀ ռազմավարական գերեկայություններից մեկը սահմանվեց տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտը:

Ծրագրով նախատեսված՝ SS ներդրումն ապահովելու նպատակով սահմանվեցին առաջնահերթություններ. ՏԻՄ-երի կարողությունների զարգացումը, համայնքներում տեղեկատվական հասարակության ձևավորումը և «էլեկտրոնային մասնակցության» խթանումը, համայնքներում SՀS ներդրման գործում պետական, մասնավոր և միջազգային ռեսուրսների ներգրավումը, համայնքներում SՀS ներդրման օրենսդրական, նորմատիվ

³ SS ոլորտի խթանման ծառայությունների 2010 թվականի ծրագիրը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության որոշում՝ հաստատված 20.05.2010:

⁴ Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրոնային հասարակության ձևավորման հայեցակարգը (2010-2012 թթ.)՝ հաստատված 25.02.2010 թ., <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docID=129386>:

և մեթոդական կարգավորումը, տեխնիկական ենթակառուցվածքների ապահովումը, ՏԻՄ-երում կառավարման տեղեկատվական համակարգերի ներդրումը⁵: Այս ամենն իրագործելու համար 2014 թ. ՀՀ կառավարությունն ընդունեց «Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության տեղեկատվայնացման և տեղական տեղեկատվական հասարակության զարգացման քաղաքականության» հայեցակարգը⁶:

Ոլորտի կայուն զարգացումը ապահովելու նպատակով 2013-2019 թթ. ՀՀ կառավարությունը յուրաքանչյուր տարի ընդունել է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի խթանման առնչվող տարբեր ծրագրեր, որոնք ուղղվել են ՀՀ-ում էլեկտրոնային հասարակության շարունակական զարգացման ապահովմանը, գիտելիքահենք տնտեսության ձևավորմանն ու զարգացմանը, օտարերկրյա ներդրումների ներգրավմանը, տեղական ընկերությունների արտադրանքի և ծառայությունների արտահանմանն ու համաշխարհային շուկայում Հայաստանի՝ որպես զարգացած տեղեկատվական, հեռահաղորդակցման և բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտ ունեցող երկրի վարկանիշի բարձրացմանը⁷:

2017 թ. ՀՀ կառավարության գործունեության միջոցառումների ծրագրով սահմանվեցին ՏՏ ոլորտի խթանման միջոցառումների հետևյալ նպատակները՝ Հայաստանում տեղեկատվական հասարակության և զարգացած տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի կայացումը, աշխարհի առաջատար ՏՀՏ-ի երկրների շարքում Հայաստանը ՏՀՏ ուղղվածությամբ դասվելը, ոլորտի արդյունավետության աճի պահպանումը և զարգացումը, որակյալ աշխատուժի աճի շարունակական զարգացմանը նպաստելը: ՀՀ կառավարությունը ՏՏ զարգացումը դիտարկեց որպես տնտեսության ընդհանուր առաջընթացի, արտադրողականության բարձ-

⁵ Հայաստանի Հանրապետության 2014-2025 թթ. Հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագիր, ՀՀ կառավարության 2014 թվականի մարտի 27-ի N 442-Ն որոշման հավելված:

⁶ «Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության տեղեկատվայնացման և տեղական տեղեկատվական հասարակության զարգացման քաղաքականության» հայեցակարգ, ՀՀ կառավարության որոշում, հաստատվել է 19.03.2014 թ., https://www.e-gov.am/u_files/file/decrees/arc_voroshum/2104/03/11-20_1ardz.pdf.

⁷ «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի խթանման ծառայությունների 2016 թվականի ծրագիրը», Հավելված N 1, ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունվարի 20-ի N 29-Ն որոշում:

րացման հիմնական գործոն: Ակնկալվում էր պետական աջակցության միջոցով երկրում գիտելիքահենք տնտեսության ձևավորման ուղղությամբ իրական հնարավորությունների ստեղծում⁸:

ՏՀՏ ոլորտի զարգացման համար կարևորվեց «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումը, որով սահմանվեցին տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության հիմնական սկզբունքները, ինչպես նաև ՏՏ ոլորտում պետական աջակցության իրականացման համակարգի ձևավորման և գործունեության հետ կապված հարաբերությունները⁹: Օրենքով սահմանվեցին նաև ՏՏ ոլորտում պետական աջակցության հիմնական նպատակները, որոնցից կարևորվում են՝ ՏՏ ոլորտում մրցունակության բարձրացումը, արհեստավարժ աշխատուժի ներգրավումը, աշխատակիցների հմտությունների շարունակական բարձրացումը, մրցունակ աշխատավարձերի սահմանումը, գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացումը և այլն:

Կարևորվում է նաև «Թվային Հայաստան» հիմնադրամի ստեղծումը, որի նպատակներն են ՀՀ-ում պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգերի արդյունավետության բարձրացումը, թափանցիկության և բարենպաստ բիզնես-միջավայրի ապահովման համար՝ տեղեկատվական ժամանակակից տեխնոլոգիական հենքի վրա հիմնված՝ հանրապետական կառավարման բոլոր ոլորտներում միասնական թվայնացված միջավայրի ձևավորումը, թվային ենթակառուցվածքի կենտրոնացված համակարգումը և հսկումը¹⁰:

Տարեցտարի հեռահաղորդակցության միջոցների հասանելիությունը և քաղաքացիների կողմից համացանցի օգտագործման ծավալների մեծացումը հանգեցնում են համացանցով մատուցվող ծառայությունների պահանջարկի մեծացմանը, որը համապետական և տարածքային կառավարման, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ստիպում է ակտիվորեն կիրառել համացանցը, քաղաքացիներին տրամադրել

⁸ «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2017 թվականի գործունեության միջոցառումների ծրագիրը և գերակա խնդիրները հաստատելու մասին», Հավելված N 3, ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հունվարի 12-ի N 122-Ն որոշում:

⁹ «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» ՀՀ օրենք, ընդունման ամսաթիվը 17.12.2014, ՀՕ-245-Ն:

¹⁰ «Թվային Հայաստան» հիմնադրամ ստեղծելու և դրա կանոնադրությունը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարություն որոշում, 03.08.2017, N 926-Ն:

արդիական տեղեկատվություն և առցանց ծառայություններ մատուցել: Համացանցի հասանելիության աստիճանի բարձրացմանը զուգահեռ՝ ավելանում է հանրային գերատեսչությունների քանակը, որոնք ակտիվորեն կիրառում են որակյալ և մշտական համացանց:

Պայմանավորված այն հանգամանքով, որ վերջին շրջանում թագավարակի գոյությունը ստիպեց բոլոր կազմակերպություններին, ինչպես նաև հանրային կառավարման մարմիններին կառավարման գործառույթի, գործավարության, փաստաթղթաշրջանառության զգալի մասը տեղափոխել առցանց տիրույթ, տրամաբանական է, որ SS զարգացման և էլետրոնային կառավարման տրամաբանությունը պետք է միտված լինի նախ և առաջ ՀՀ ազգային անվտանգության ապահովմանը: Այս առումով կարևորվեց 2020 թ. ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ռազմավարությունը», որի հիմքում դրված է ազգային անվտանգության պլանավորման և ապահովման համազգային մոտեցումը¹¹:

Անվտանգ հանրային կառավարման ապահովման համար անհրաժեշտ է հանրային կառավարման միասնական համակարգի, ինչպես նաև հասարակության ջանքերի մեկտեղում: Պատահական չէ, որ ռազմավարության անվտանգության ապահովման կարևոր բաղադրիչներից մեկը SS-ն է: Ժամանակակից աշխարհում ընթացող անվտանգային սպառնալիքներն ավելի հաճախ են դրսևորվում տեղեկատվական պատերազմների տեսքով՝ ներառելով կեղծ լուրերի և ապատեղեկատվության համալիր գործիքակազմեր:

Ներկայումս հասարակական կյանքի և կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում տեղեկատվական հեռահաղորդակցային տեխնոլոգիաների կիրառման մակարդակի աճը հանգեցրել է ոլորտի զարգացմանը և նոր հնարավորությունների բացահայտմանը, սակայն դրան զուգահեռ մեծացել են վտանգներն ու մարտահրավերները՝ ուղղված անվտանգ հանրային կառավարմանը: Թեև ՀՀ տեղեկատվական անվտանգության քաղաքականության հիմնական նպատակը անհատի, հասարակության և պետության շահերի հավասարակշռումն ու պաշտպանությունն է, և SS զարգացումը հիմնվում է մարդու հիմնարար իրավունքների պաշտպանության և ազատությունների իրացման վրա, սակայն պետք կարևորել նաև պետության ինքնիշխանության ապահովումը, ազգային արժեքների պահ-

¹¹Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ռազմավարություն 2020:

պանությունը, քանի որ շատ հաճախ հենց դրանք են տեղեկատվական պատերազմների թիրախ դառնում: Այսպիսով, պարզ է, որ ինչպես անհատի և հասարակության, այնպես էլ պետության անվտանգությունը տեղեկատվական տիրույթում պաշտպանության կարիք ունի: Ուստի, մեր կարծիքով, ՀՀ հանրային կառավարման տեսլականը պետք է հիմնվի անվտանգ տեղեկատվական ենթակառուցվածքների ստեղծման և դրանց ժամանակակից կառավարման գործիքների ներդրման վրա:

Հանրային կառավարման անվտանգության և արդյունավետության բարձրացման տեսակետից կարևորվեց բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարի 2020 թ. մարտի 11-ի 179-Ա հրամանը, որին կից հավելվածով¹², ի թիվս բազմաթիվ կրթական, գիտական, բիզնես նպատակների, առանձնացվեցին հետևյալ առաջնահերթությունները. տնտեսության և կառավարման համակարգերի մասշտաբային թվայնացումը, ռազմական արդյունաբերության զարգացումը՝ որպես բարձր տեխնոլոգիական բազմապրոֆիլային համակարգ: Այս նպատակների իրագործման համար էական է տարածքային համաչափ զարգացման ապահովումը՝ մարզերում ՏՏ արտադրական, ինժեներական և սոցիալական ենթակառուցվածքների ներդրման, հանրային ծառայողների և ոլորտի կադրերի վերապատրաստումների միջոցով: Սրանք, բացի իրենց բուն նպատակից, հնարավորություն կտան իրագործելու նաև Հայաստանի համար ռազմավարական նշանակության հետևյալ նպատակները՝ միգրացիայի կանխումը և ուրբանիզացիայի մակարդակի իջեցումը, մասնավորապես արհեստավարժ մասնագետների՝ արտերկիր մեկնումը և մարզերի բնակչության արտահոսքը դեպի Երևան, ինչպես նաև գործազրկության մակարդակի նվազումը:

Եզրակացություններ

Այս համատեքստում, ՏՏ ոլորտի զարգացման պետական քաղաքականության բացթողումները, ինչպիսիք են օրենսդրական դաշտի անկատարությունը, հանրային կառավարման մարմինների ոչ բավարար կարողությունները, ենթակառուցվածքների բացակայությունը, օտարածին տեխնոլոգիաների գոյությունը, ոչ թե պետք է մտահոգվելու տեղիք տան, այլ

¹² https://hti.am/edfiles/files/556_A.pdf

անհրաժեշտ է ստեղծել անհապաղ գործելու և ազգային տեխնոլոգիական հենքը զարգացնելու հնարավորություն:

Գրականություն

- «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» ՀՀ օրենք, ընդունման ամսաթիվը՝ 17.12.2014, ՀՕ-245-Ն:
- «Թվային Հայաստան» հիմնադրամ ստեղծելու և դրա կանոնադրությունը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարություն որոշում, 03.08.2017, N 926-Ն:
- SS ոլորտի խթանման ծառայությունների 2010 թվականի ծրագիրը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության որոշում՝ հաստատված 20.05.2010, <http://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=58689> (ներբեռնման օրը՝ 08.09.2020).
- Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ռազմավարություն 2020, https://www.primeminister.am/u_files/file/Different/AA-Razma-varutyun-Final.pdf (ներբեռնման օրը՝ 03.09.2020).
- «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2017 թվականի գործունեության միջոցառումների ծրագիրը և գերակա խնդիրները հաստատելու մասին», Հավելված N 3, ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հունվարի 12-ի N 122-Ն որոշում:
- «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի խթանման ծառայությունների 2016 թվականի ծրագիրը», Հավելված N 1, ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունվարի 20-ի N 29-Ն որոշում:
- Հայաստանի Հանրապետության 2014-2025 թթ. Հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագիր, ՀՀ կառավարության 2014 թվականի մարտի 27-ի N 442 –Ն որոշման հավելված:
- «Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության տեղեկատվայնացման և տեղական տեղեկատվական հասարակության զարգացման քաղաքականության» հայեցակարգ, ՀՀ կառավարության որոշում, հաստատվել է 19.03.2014 թ., https://www.e-gov.am/u_files/file/decrees/arc_voroshum/2104/03/11-20_1ardz.pdf (ներբեռնման օրը՝ 05.09.2020).
- Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրոնային հասարակության ձևավորման հայեցակարգը (2010-2012 թթ.)՝ հաստատված 25.02.2010 թ., <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docID=129386> (ներբեռնման օրը՝ 05.09.2020).

Информационные технологии в государственном и муниципальном управлении: учебное пособие 2013, М.А. Абросимова, 2-ое изд., Москва, «Кнорус», 248 с.

Максимова А.Ю. 2020, Информационные технологии в деятельности органов государственного и муниципального управления, <https://cyberleninka.ru/article/n/informatsionnye-tehnologii-v-deyatelnosti-organov-gosudarstvennogo-i-munitsipalnogo-upravleniya> (ներբեռնման օրը՝ 14.09.2020).

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ

Հասմիկ Հարությունյան, Մարիանա Քոչարյան

Ամփոփում

Ժամանակակից տնտեսական և կառավարման համակարգերի ձևավորման վրա տեղեկատվական և հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների (SS) ազդեցության շնորհիվ XX դ. վերջին համաշխարհային տնտեսությունը արմատական կերպով վերափոխվեց:

Վերջին տարիներին տեղեկատվական ու հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաները տնտեսության ցանկացած բնագավառում առաջընթաց ապահովող կարևոր բաղադրիչներ են: XXI դարում ժամանակակից մարդը չի կարող իրականացնել արդյունավետ գործունեություն առանց ՏՀՏ-ի, քանի որ յուրաքանչյուր ոլորտում հաջողություն ապահովելու համար մեծապես կարևորվում են մարդկանց իրազեկվածությունը և տեղեկատվությունն արդյունավետ օգտագործելու ունակությունը, որն էլ տեղեկատվական հասարակության և թվային տնտեսության ստեղծման հիմքն է: Իսկ վերջիններիս ձևավորումը հնարավոր է տնտեսության հանրային կառավարման համակարգում ՏՀՏ ներդրմամբ, ոլորտի տեղեկատվայնացմամբ: Այլ կերպ ասած՝ թվային տնտեսությունում ժամանակակից տեղեկատվական հասարակությունը պահանջում է որակապես նոր հանրային կառավարման համակարգ, որի բարեփոխման կարևոր պայմաններից են ՏՀՏ ներդրումն ու կիրառումը:

Բանալի բառեր՝ թվային տնտեսություն, հանրային կառավարում, տեղական ինքնակառավարում, տեղեկատվայնացում, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, հեռահաղորդակցություն, տեղեկատվություն:

ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАТИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ОБЩЕСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В РА

Асмик Арутюнян, Мариана Кочарян

Резюме

В результате влияния информационных и телекоммуникационных технологий на формирование современных экономических и управленческих систем мировая экономика конца двадцатого века претерпела радикальные изменения. В последние годы информационные и телекоммуникационные технологии стали важными компонентами в развитии любой области экономики. В XXI веке современный человек не может эффективно работать без ИКТ, поскольку для достижения успеха в любой сфере важна осведомленность людей и умение эффективно использовать информацию, что является основой создания информационного общества и цифровой экономики. А формирование последних возможно с внедрением ИКТ в систему общественного управления, с информатизацией сферы. Иными словами, в условиях цифровой экономики современное информационное общество нуждается в качественно новой системе общественного управления, одним из важных условий реформирования которой является внедрение и применение ИКТ.

Ключевые слова – цифровая экономика, общественное управление, местное самоуправление, информатизация, информационные технологии, телекоммуникация, информация.

ISSUES OF INFORMATIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM IN THE RA

Hasmik Harutyunyan, Mariana Kocharyan

Abstract

As a result of the influence of information and telecommunication technologies on the development of modern economic and management systems, the global economy was radically transformed at the end of the 20th century.

Nowadays, information and communication technologies are important components of progress in any field of economy. In the 21st century, a modern person cannot perform effective work without ICT, because people's awareness and ability to use information effectively are highly important in order to ensure the success in every field, which is the foundation of the development of information society and digital economy. And the formation of the latter is possible with the implementation of ICT in the public administration system of the economy and with the informationization of the sector. In other words, in the digital economy the modern information society requires a qualitatively new public administration system, one of the most important factors for the improvement of which is the introduction and application of ICT.

Key words – digital economy, public administration, local government, informatization, Information Technology, telecommunication, information.